

INTRODUCCIÓ A LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ.
LA PELOTA VASCA

Des de fa temps, s'ha venut que a Euskal Herria hi ha dos bàndols: els bons i els dolents. El bàndol bo és l'Estat espanyol i el dolent els bascos, el seu govern, la seva cultura, la seva llengua. Això no és cert. El conflicte basc existeix des de fa molt temps, d'abans que existís el grup armat ETA. D'altra banda, no és cert que la societat estigui fraccionada en dos. La realitat basca és molt més complexa del que estem acostumats a veure i sentir. És cert, que uns tiben la corda fort cap a una banda i els altres cap a una altra, però al mig hi ha altres maneres de veure, de pensar... aquests pensaments sovint resten silenciatos.

Les diferents realitats

És això el que Julio Medem ha volgut transmetre amb aquest film de *La pelota vasca*. Es trenca aquest bipartidisme i es dona a conèixer altres postures; el caos. Es fa una visió més àmplia de la realitat, és a dir hi ha diverses interpretacions. Personalment, després de mirar la pel·lícula, la realitat que en trec és que el conflicte no és recent, ni tampoc apareix amb ETA. Prové de més lluny. Els bascos se senten diferents: per la seva llengua, la seva cultura... Amb el franquisme, igual que a la resta de l'Estat, les llibertats es veuen durament retallades. El grup armat neix a finals dels anys 50, com una radicalització del Partit Nacionalista Basc, que resta immòbil a l'opressió franquista. Com a resposta al no respecte del poble i la societat basca, hi ha una organització política que porta a les detencions per part del Govern. S'empra la violència com a defensa a tots els atacs que reben. No és fins més endavant que es concedeix una amnistia. Però la situació es manté igual, res canvia. Cap a mitjan anys 80, ETA passa per un període de decadència. A part, també té lloc la dispersió dels presos. Uns anys més tard, la il·legalització de Batasuna i la persecució de les organitzacions properes a Batasuna.

Els estira i arronses del Govern fan que la violència duri per les dues bandes: tan pel grup armat com per part de l'Estat. Fins a la situació actual. Unes treves que es veuen frustrades, tan per una part com per l'altra. En *La pelota vasca*, bastants dels entrevistats coincideixen a dir que la treva del 1998, fracassa perquè el Govern espanyol es va limitar només a una trobada. Actualment, la situació no es tan diferent.

D'altra banda, en aquest seguit d'entrevistes hi ha diferents punts de vista. Cada un és una realitat (per cada entrevistat), però vist des de fora, un mateix fet es pot narrar des de diverses perspectives. L'objectivitat existeix independentment dels pensaments de les persones, ha de tractar els fets sense que s'interposin les reflexions i els sentiments. Des dels mitjans de comunicació és difícil parlar amb objectivitat.

En aquest reportatge, es reflecteixen tantes realitats i veritats com opinions, com persones. No tothom veu el passat, el present i el futur de la mateixa manera. Per un ha d'anar lligat a l'Estat espanyol; per altres, passa per la independència; algú altre, creu que s'ha de mantenir la cultura i la llengua, però que la independència no és l'objectiu, que no es pot anar enlloc amb un estat tan petit. Tot són veritats diferents i personals, que cada un s'ha anat fent seva i creient. Per tant són subjectives.

Mentides i veritats

A través d'aquest reportatge de Julio Medem, ens podem adonar que els mitjans de comunicació han transmès la realitat des del seu punt de vista, és a dir, s'ha convertit en una mentida. Aquesta mentida, després d'haver-la repetit reiteradament s'ha convertit en una veritat. És a dir, els ciutadans que només escolten un tipus de mitjà de comunicació i no contraresten la informació que es dona, creuen que aquestes paraules són la veritat. D'altra banda cal tenir present, que no tot el que han retransmès són mentides. Són veritats parcials. No s'informa de tot l'esdeveniment, sinó d'una part, la que convé més a l'Estat; la part que "les deixa bé", per exemple.

Una de les mentides més freqüents que s'ha fet arribar a la societat en general, és que la situació que es viu és d'uns contra altres, que s'està amb l'Estat o contra l'Estat, s'està amb ETA o contra ETA. Amb

aquesta idea no engloba les altres, les idees que creuen en la llibertat d'un poble sense passar per la violència; les que creuen que no hi pot haver independència, però sí un respecte cap a una cultura i un poble...

Alguns exemples

Un cas paradigmàtic és quan es parla de la violència. Al film surten fills, vídues... que han perdut algun familiar, com a conseqüència d'un atemptat. Però no es parla de la violència que reben els detinguts, que moltes vegades no tenen res a veure amb el grup armat basc. Són persones que creuen en la llibertat del seu poble, persones que potser tenen un familiar relacionat amb la lluita armada, però que mai l'han practicada. És el cas d'una jova que va ser detinguda i torturada. També es pot veure la contraposició entre dues dones que tenen un mateix punt en comú: el dolor. Una ha perdut el seu marit, un cotxe bomba el va matar. S'ha quedat sola amb el seu fill i no s'ha vist en cor d'explicar-li com va morir. L'altra té el marit, però tancat a una presó a mils de quilòmetres. El pot veure quaranta minuts cada quinze dies. Es passa tot el cap de setmana amb el seu fill dins un autobús. Les dues dones comparteixen el dolor de no poder estar a prop de qui estimen. Són dues realitats semblants, una totalment desconeguda.

A *La pelota vasca* també es parla del que significa 'diàleg'. Tothom veu la seva realitat, i aquest fet fa difícil el diàleg. És a dir, uns –el Govern espanyol– no volen reconèixer les diferències culturals i polítiques entre ells i els bascos; els altres no volen negociar, ja que consideren que no hi ha res a raonar, ja que haurien de ser un poble lliure. Entre mig, hi ha diferents punts de vista que no creuen ni en un esdeveniment ni a l'altra...

Per acabar, dir que cada persona entrevistada veu la situació d'una manera, cada una té una realitat i una veritat, que passa per les mentides; i on l'objectivitat i la neutralitat és molt difícil que siguin la mateixa per a tothom.

Marshall McLuhan (1996). *La aldea global*. Barcelona: Gedisa.

Manuel Castells (2002). "El Poder de la Identidad". A: *La era de la informació: economía, sociedad y cultura* (vol.2). Madrid: Alianza Editorial.

Edward Lorenz (1995). *La esencia del caos*. Madrid: Debate.

John Briggs (1999). *Las siete leyes del caos*. Barcelona: Grijalbo.

Ben-Itto, Hadassa (2004) "La mentira que no ha querido morir". Barcelona: Rìopiedras.

Lacroix, Michel (2005) "El culte a l'emoció. Atrapats en un món d'emocions sense sentiments". Barcelona: La Campana.

Mas de Xaxàs, Xavier (2005) "Mentiras. Viaje de un periodista a la desinformación". Barcelona: Edicions Destino.